

Взаимовръзката между дългосрочната мотивация и академичната мотивация на студентите от УНСС (емпирично психологическо изследване)

Донка Никова*

Резюме: Статията представя емпирично изследване на взаимовръзката между академичната мотивация и дългосрочната мотивация на студентите от УНСС. В изследването са използвани въпросник за изследване на академичната мотивация и въпросник за изследване на дългосрочната мотивация.

Изследването обхваща 1507 студенти: 880 студенти жени и 627 студенти мъже, всички в бакалавърска степен на обучение и от различни университетски специалности на УНСС.

Статистическата обработка на първичната информация е осъществена в SPSS.

Резултатите от емпиричното изследване имат своята практическа и научна значимост.

Ключови думи: академична мотивация, дългосрочна мотивация, взаимовръзка, по-големи различия.

JEL: 12, 121.

Въведение

Мотивацията е един от най-изследваните феномени в психологическата наука. Тя се свързва с енергетизацията на поведението и насочеността на

действията на хората. Определя се като вътрешно състояние, което поражда, насочва и поддържа човешката дейност, заемайки водещо място в структурата на личността. Мотивацията енергетизира поведението на студента в академичната среда и е следствие на очакваните резултати от академичната дейност, отразени от студента с тяхната значимост за него в дългосрочен план, и отнесени към неговите дългосрочни цели и перспектива.

Целта на представеното в настоящата разработка изследване е да се проучи взаимовръзката между академичната и дългосрочната мотивация на студентите от УНСС с оглед засилване на нейната научно-практическа експлицитност и определяне на нейната значимост за образователния процес в университета.

Теоретична основа. Проблемът за мотивацията

Мотивацията изпъква като основен закон на организацията на психоповеденската система. Всеки психичен процес, независимо дали е възприятие, мислене, памет и т.н., включва насочваща, изборителна по характер съставка, която пряко или косвено го свързва с определена специфична задача

*Донка Никова е доктор, главен асистент в катедра "Икономическа социология" на УНСС, donka_tsioutsiou@yahoo.com

за самоорганизация и саморегулация на поведението (Михай, 1983). Като личност студентът се отличава не само с възприемането и преработването на въздействията от социалната и материална среда, а и преди всичко с непосредствената си жизнена и функционална зависимост от енергетичния и информационен обмен със средата. Характеризира се с активно ориентиране и търсене на комуникация със свързаната с учебната му дейност среда чрез разграничаването на факторите, които имат адаптивна и организираща стойност, от задържащите, смущаващите или неутралните фактори.

В основата на действията на студента стои мотивацията като координиращо-регулативен механизъм, който определя насочеността и адаптивната му способност. Тя определя силата и посоката на поведението, предизвиква, насочва и поддържа доброволни целенасочени действия (Mitchell, 1982; Evans, 1988). Мотивацията е източник на активност и насоченост на поведението. Нейната същност е избирателната насоченост на поведението (Обуховски, 1981).

Главното в мотивацията е целевата насоченост на дейността. В този смисъл тя е условие за реализиращия дейността и общуването, осъществено в дейността, и представлява негова органична потребност. Силата на мотивацията е в директната връзка между целенасочените действия и субективната ценност на крайните резултати, на значението им за човека, носител на дейността. Във всеки друг случай тя губи функциите си на мотиватор. Следователно мотивацията е следствие на очакваните резултати и психологическата ценност, която им се приписва.

Мотивацията има три главни функции: обосноваваща функция (защо протича съответната дейност, в т.ч. и общуването); **активираща функция** (енергетизира и поддържа дейностния процес и процеса на общуване); **насочваща функция** (насочване на действията към дадена цел).

Мотивацията е вътрешна причина, която задвижва, определя насочеността и поддържа всеки акт. Следователно тя е свойство на личността на действащия субект – студента, но обусловено от конкретната ситуация.

Мотивацията има двупосочен характер. Тя изразява два вида зависимости. Веднъж, зависимостта на организацията на дейността и общуването на студента от външните влияния, носители на негентропия, и, втори път, зависимостта на динамиката на студента, на неговите действия и поведение от потребностите. Тази двупосочност в същността на мотивацията я прави особено важна за учебната академична дейност и общуването в академичната среда. Тя налага разбирането, че централният проблем в нея е именно мотивационният, което означава, че мотивите и потребностите са същностна страна на академичната дейност и общуване на студента, както и на реализираните междуличностни отношения на студентите в академичната група.

Понятието "мотивация" се дефинира във връзка с понятието "мотив", което произхожда от латинския глагол "moveo" (подбуждам, подтиквам, движа). С него се определят всички фактори, които са предизвикали някакво действие на индивида и го насочват в изпълнението му. Широката област на неговото значение не предизвиква, разбира се, никакви недоразумения, както основателно отбелязва К. Обуховски, но когато то се използва като инструмент за психологически анализ, възникват затруднения, предизвикани от неговата многозначност (Обуховски, 1981). Общоприето е дефинирането на мотива като **подбуда** за извършване на дадено действие. Но в опитите за неговото определяне чрез връзката му с други конструкти – потребността, (А. Н. Леонтиев), целите (Х. Хекхаузен), предмета на насочеността на мотива (А. Маркова), или при разглеждането му като

Статии

еквивалент на други понятия – "импулс", "потребност", инстинкт (К. Обуховски), "атрибуции", "цели", свързани с постижения, "самооценка", "саморегулирано учене" (К. Еймс), както и при схващането му като "хипотетичен конструктор" (Х. Хекхаузен, С. Бел), мотивът се представя по най-различни начини: побуда за действие, предмет на потребността, желано целево състояние, насоченост на активността към предмет, хипотетичен конструктор на мисленето, езикова формулировка и др.

Твърде често мотивът се обозначава с понятието потребност, което от позициите на психологията е по-скоро неприемливо, тъй като мотивът и потребността не са еднозначни. Независимо от вида им, всички потребности имат обща характеристика, която отдавна още Х. Мърей разработва и изтъква (Hall, Lidrey, 1978). В контекста на академичната дейност потребността е особено състояние на преживяване на субекта – студента. Съчетава както отрицателното, така и положителното като състояние на личността на студента. Изразява преживяване на недостиг, липса на нещо, стремеж към нещо, което е повече негативно състояние на личността и в същото време в позитивен план изтъква като стремеж, като желание, като нужда от самореализация.

За разлика от потребността мотивът има друг смисъл. Той се свързва с предмета на дейността и удовлетворяването на потребностите. Неговата същност се разкрива най-добре от А. Н. Леонтиев. "Реалният мотив, посочва той, е обект, който отговаря на една или друга потребност и който в една или друга форма се отразява от субекта и насочва неговата дейност" (Леонтиев, 1966). Това определение дава отговор за същността на мотива и неговия произход. Мотивът като побуждаща дейността на човека, в т.ч. и на студента, сила не идва неизвестно откъде, не е в затвореното самосъзнание или

в посъзнанието, не е механично въздействащ отвън стимул, а е реалният предмет на дейността – обекти, явления, процеси в действителността и техните образи в съзнанието, придобили функцията на мотив, поради осмислената им стойност да задоволят възникналата потребност.

Независимо от яснотата, която внася А. И. Леонтиев за мотива, все още липсва единно мнение за същността му, а това несъмнено затруднява разбирането за мотивацията и, както казва Ж. Нютен "я прави твърде неясно понятие" (Nyttin, 1980).

Мотивацията се дефинира като "сфера на побудите на поведението на човека" (Маркова, 1980), като "съвкупност от мотивите на поведението и дейността", като "система от мотиви" (Ковалов, 1988). Много често тя се определя като съвкупност от "вътрешни сили, активизиращи човека и управляващи неговото поведение" (Томашевски, 1989).

Като цяло с понятието мотивация се описва широк кръг от явления: влечения, стремежи, желания, предпочитания, нагласи, стимули, чувства, очаквания, интереси, намерения, цели, ценности и всички други побуди на човешката дейност, в това число и потребностите. Изобщо, включва се всичко това, което детерминира поведението. И в този смисъл С. Рубинщайн я определя като "детерминация на поведението въобще". "Мотивацията, отбелязва той – това е реализираща се чрез психиката детерминация" (Асеев, 1976). Свързано с понятието "мотивация", е понятието "мотивационна сфера". То се разглежда като "сфера на побудите на поведението на човека" (Маркова, 1979), като "ядро на личността" (Ковалов, 1988), като "интеграционно ядро на личността" (Петков, 1987), включващо "система от мотиви (мотивация)" в нейния определен строеж (иерархия)". Оттук понятието мотивационна сфера се използва "за характеристика на структурно-съдържателната определе-

ност на мотивите на личността, отразяващо системно-йерархическото разбиране на мотивацията" (Ковальов, 1988). То дава възможност да се мисли за разположеност на мотивите на различни нива, за полимотивираност на дейността (че тя е причинена не само от един, а от цяла група мотиви, проявяващи се с определена сила, степен на осъзнатост, трайност и устойчивост), за динамичност на мотивацията (промяна в приоритетите на мотивите в зависимост от времето и обстоятелствата), за строго индивидуалния характер на всяка мотивационна йерархия.

В своята дейност човек се ръководи от мотиви с различен характер и структурно-йерархичен строеж. Това дава възможност за обосноваването на различни мотивации, включително и на академичната мотивацията и дългосрочната мотивация.

Мотивацията е регулатор на поведението на студента в академичната среда и е следствие на очакваните резултати от академичната дейност, отразени от студента с тяхната значимост за него в дългосрочен план, и с психологическата ценност, която им се приписва. Тези връзки позволяват при проучването на академичната мотивация на студентите да се търси взаимовръзка между нея и дългосрочната им мотивация. Това, от своя страна, е в полза на целенасочената дейност за повишаване ефективността и качеството на академичната дейност в университета. Това са и част от основанията за емпиричното психологическо изследване на взаимовръзката между академичната мотивация и дългосрочната мотивация на студентите, което се представя в настоящата статия.

Академичната мотивация

Академичната мотивация, в смисъла на по-горе посоченото за мотивацията, е следствие на очакваните резултати от

академичната дейността и психологическата ценност, която им се приписва. Академичната мотивация на студента може да се разглежда като вътрешна готовност, съдържаща неговата нагласа и ориентация за активно отношение към учебния процес, като вътрешно условие за академичната му успеваемост, като показател за учебната работа, включително и за качеството на преподаване. Академичната мотивация стимулира търсенето на ново знание, активното отношение към учебния процес, активният стремеж към постигане и усвояване на новото, отразени от студента с тяхната значимост за него в дългосрочен план, и в този смисъл следва да се търси взаимовръзката ѝ с дългосрочната мотивация. Именно това конституира в голяма степен изследването, представено в настоящата разработка.

Дългосрочната мотивация

Дългосрочната мотивация на студента, в контекста на посоченото за мотивацията, може да се разглежда като вътрешен комплекс, вътрешна готовност, съдържаща нагласата и ориентацията му към активно отношение за постигане на дългосрочни цели, които са основанията на конкретните цели на ежедневните му дейности, в т.ч. и на учебната му дейност, и чрез които неговото поведение се осмисля в по-дълга времева перспектива (Emmons, 1986). Дългосрочната мотивация чрез дългосрочните цели се явява вътрешно условие за интегрирането на личността на студента в цялост, за организирането и поддържането на нейните ресурси, за преживяването от нея на психично благополучие (Diener, Fujita, 1995). Тя оказва значимо влияние и регулира академичното поведение на студента чрез стабилността, която осигурява на когнитивната обосновка на ежедневните му дейности, в т.ч. и на учебната му дейност. Дългосрочната

мотивация на студента води до значително повишаване устойчивостта на неговата личност на натоварвания чрез чувството за личностна организираност и смисъл на съществуването, което се формира у студента, благодарение преди всичко на нея. Всичко това дава основания да се счита, че дългосрочната мотивация на студента е от голямо значение и е свързана с академичната му мотивация, тъй като стимулира стабилно ежедневно активно отношение към академичната дейност, активно търсене на новото знание и активен стремеж към новото в непрекъснато и интензивно променящите се условия, както и непрекъснат активен стремеж към академични постижения, отразени с тяхната значимост за него в дългосрочна перспектива, отнесени към дългосрочните му цели. Именно в този смисъл може да се търси взаимовръзката и с академичната мотивация, което също конституира изследването, представено в настоящата разработка.

Емпирично изследване

Методика на изследването

Методиката на изследването съдържа предмета, целта, задачите, хипотезите, обекта и конкретните методи, използвани за набиране на необходимата информация по изследвания проблем – взаимовръзката между дългосрочната мотивация и академичната мотивация на студентите¹.

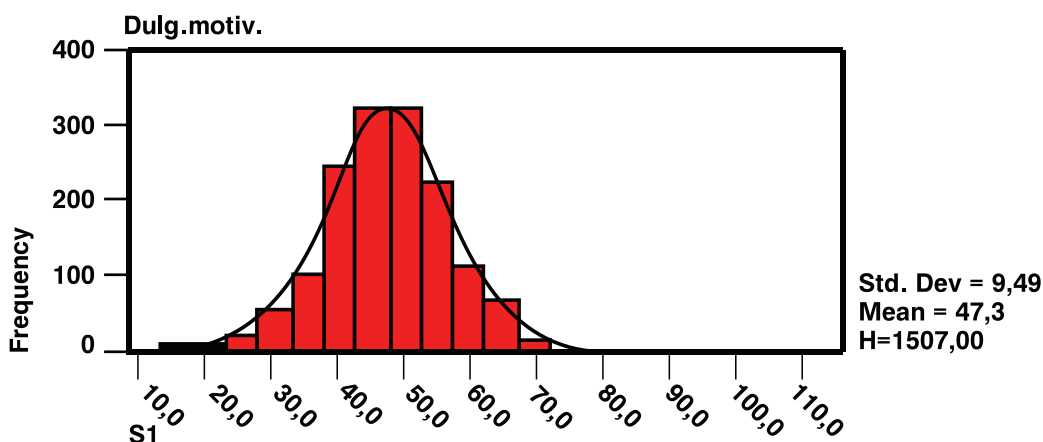
Резултати от емпиричното изследване

Резултатите от емпиричното изследване на студентите от УНСС се представят таблично и графично като конкретни съвкупни данни, получени след статистическата обработка на придобитата индивидуална информация от изследваните студенти, и като анализи, изводи, обобщения, препоръки, направени въз основа на получената съвкупна информация, представена в тези данни.

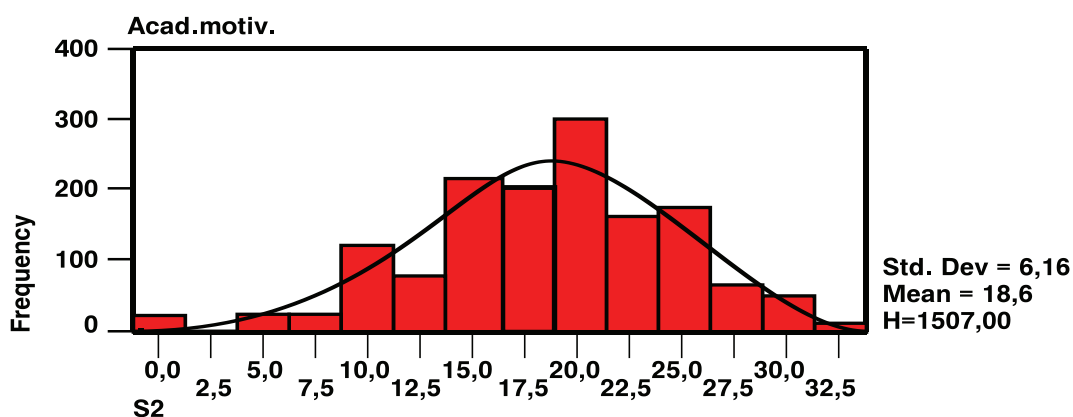
Анализ на резултатите

- Установената вътрешна обоснованост на въпросника за оценка на равнището на дългосрочната мотивация, статистически измерена с коефициента Alpha на Кронбах, е добра $/\alpha = 0.77/$ и установената вътрешна съгласуваност на въпросите с въпросника за оценка на равнището на академичната мотивация, статистически измерена с коефициента Alpha на Кронбах, е много добра $/\alpha = 0.81/$.
- Нормалността на честотните разпределения на отговорите на изследваните лица отделно по двата теста: за измерване на дългосрочната мотивация (Д.М.) и за измерване на академичната мотивация (Ак.М.), се представя от изображенията на хистограмите на честотните разпределения и съответните нормални криви, които най-близко ги наподобяват (фиг. 1 – *dulg.mot.*, фиг. 2 – *acad.mot.*).

¹Предмет на конкретното изследване е взаимовръзката между дългосрочната мотивация и академичната мотивация на студентите. Целта е изясняване на същността и измерване на взаимовръзката между дългосрочната мотивация и академичната мотивация на студентите с оглед засилване на нейната научно-практическа експлицитност и значимост за образователния процес в университета. Задачите, чрез които се конкретизира предмета на изследване, са седем. Формулирана е основна хипотеза, от която са изведени пет работни хипотези, подлежащи на доказване в емпиричното изследване. Обект на изследването са 1507 студенти от бакалавърска степен от УНСС. Структурата на извадката включва изследвани две групи студенти: 880 студенти жени и 627 студенти мъже. Реализирани са две линии на изследване – теоретична, осигурена чрез метода на теоретичния анализ, осъществен от позициите на психологическия подход, и емпирична, осигурена чрез: въпросник за оценка на равнището на академична мотивация (Величков, Рагославова, 2005), въпросник за оценка на дългосрочната мотивация на индивидуалното поведение (Величков, Рагославова, 2005), статистически методи, реализирани в статистическата програма SPSS.

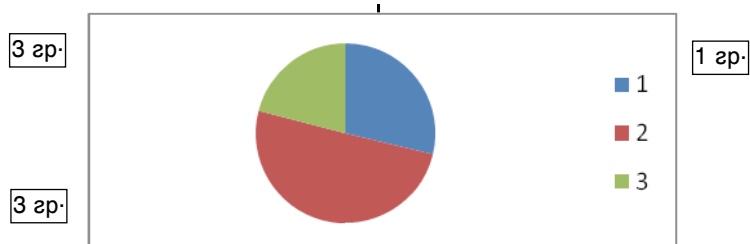
Фигура 1.

Фигура 2.

- Оценката на нормалността на разпределението на отговорите на студентите от УНСС и по въпросника за оценка на равнището на дългосрочна мотивация, и по въпросника за оценка на равнището на академична мотивация, основана на използването на две измерителни категории – групирани около нормалната Гаусова крива (Kurtosis) и скосеност (Skewness), показва отлично съответствие на нормалната крива: Kurtosis – съответно: 0.33 и 0.3, и Skewness – съответно: -0.22 и -0.4.
- Факторният анализ при изследването на равнището на дългосрочна мотивация показва оценка КМО = 0.84, sig. 0.000, означаваща много добра адекватност на разпределението на стойностите за провеждане на факторен анализ, и установи наличие на два фактора, единият от които – генерален, обясняващи общо над 46 % от вариацията.
- Факторният анализ при изследването на равнището на академична мотивация показва оценка КМО=0.85, sig. 0.000, означаваща много добра адекватност на разпределението на стойностите за провеждане на факторен анализ и установи наличие на три фактора, единият от които – генерален, обясняващи общо около 55 % от вариацията.

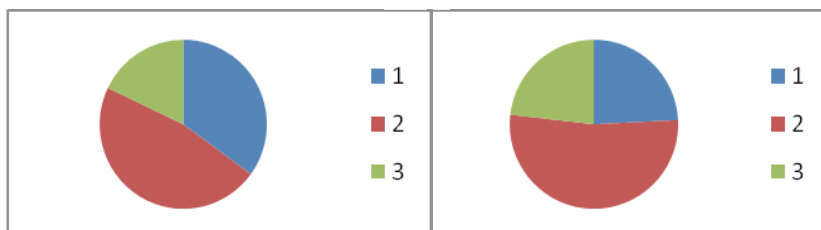
Статии

1 гр. ниско равнище: 433 студенти
2 гр. средно равнище: 758 студенти
3 гр. високо равнище: 316 студенти

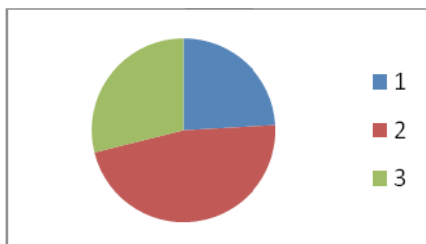
Фигура 3. Разпределение на студентите от УНСС по равнища на академична мотивация

- Разпределението на студентите по равнища на академична мотивация е следното: 1 гр. ниско равнище – 433 студенти (29 %), 2 гр. средно равнище – 758 студенти (50 %), 3 гр. високо равнище – 316 студенти (21 %) (фиг. 3).
- Разпределението на студентите от двата пола по равнища на академична мотивация е следното: в групата на мъжете студенти – 1 гр. ниско равнище – 220 студенти (35 %), 2 гр. средно равнище – 295 студенти (47 %), 3 гр. високо равнище – 112 студенти (18 %) и в групата на жените студенти – 1 гр. ниско равнище – 213 студенти (24 %), 2 гр. средно равнище – 463 студенти (53 %), 3 гр. високо равнище – 204 студенти (23 %) (фиг. 4).

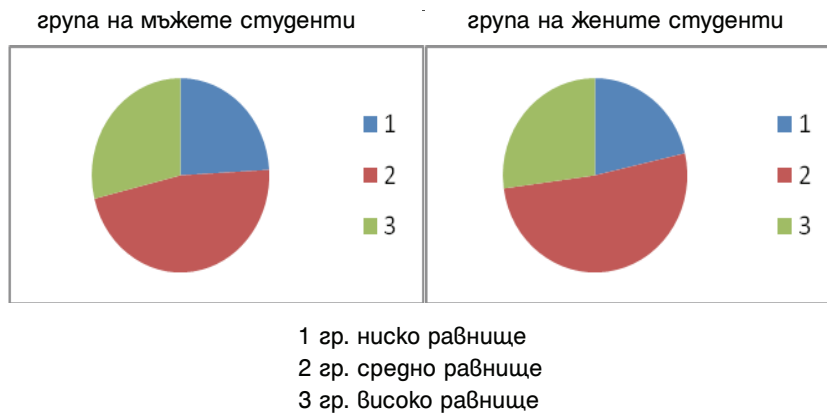
1 гр. ниско равнище
2 гр. средно равнище
3 гр. високо равнище

Фигура 4. Разпределение на студентите от двата пола по равнища на академична мотивация

1 гр. ниско равнище: 339 студенти
2 гр. средно равнище: 748 студенти
3 гр. високо равнище: 420 студенти

Фигура 5. Разпределение на студентите от УНСС по равнища на дългосрочна мотивация

Фигура 6. Разпределение на студентите от двата пола по равнища на дългосрочна мотивация

- Разпределението на студентите по равнища на дългосрочна мотивация е следното: 1 гр. ниско равнище – 339 студенти (22 %), 2 гр. средно равнище – 748 студенти (50 %), 3 гр. високо равнище – 420 студенти (28 %) (фиг. 5).

дентите от УНСС и академичната им мотивация е $r = 0.304$, $\text{sig}.0.000$, което е статистически значим резултат, означаващ наличие на положителна взаимовръзка между тях (1. Д.М. & Ак.М.) (табл. 1).

- Полученият коефициент на корелация

Таблица 1. Коефициенти на корелация между дългосрочната мотивация (Д.М.) и академичната мотивация (Ак.М.) на студентите от УНСС

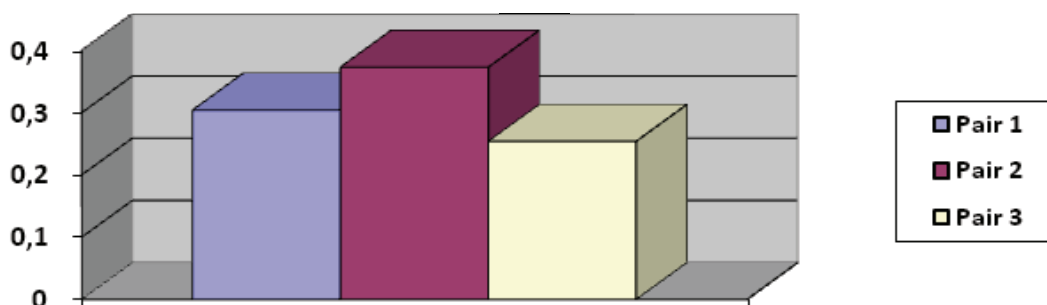
Характеристики	Брой изследвани лица	Корелация	Значимост
1. Д.М. & Ак.М.	1507	.304	.000
2. Д.М. М & Ак.М.М	627	.373	.000
3. Д.М. Ж & Ак.М.Ж	880	.254	.000

- Разпределението на студентите от двата пола по равнища на дългосрочна мотивация е следното: в групата на мъжете студенти – 1 гр. ниско равнище – 151 студенти (24 %), 2 гр. средно равнище – 295 студенти (47 %), 3 гр. високо равнище – 181 студенти (29 %) и в групата на жените студенти – 1 гр. ниско равнище – 188 студенти (22 %), 2 гр. средно равнище – 453 студенти (51 %), 3 гр. високо равнище – 239 студенти (27 %) (фиг. 6).
- Полученият коефициент на корелация между дългосрочната мотивация на сту-

жду дългосрочната мотивация на мъжете студенти и академичната им мотивация е $r = 0.373$, $\text{sig}.0.000$, което е статистически значим резултат, означаващ наличие на положителна взаимовръзка между тях (2.Д.М. М & Ак.М. М) (табл. 1).

- Полученият коефициент на корелация между дългосрочната мотивация на жените-студенти и академичната им мотивация е $r = 0.254$, $\text{sig}.0.000$, което е статистически значим резултат, означаващ наличие на положителна взаимовръзка между тях (3.Д.М. Ж & Ак.М. Ж.) (табл. 1).

Статии

Фигура 7. Сравнение на установените взаимовръзки между дългосрочната мотивация (Д.М.) и академичната мотивация (Ак.М.) на студентите от УНСС

- Получените коефициенти на корелация между дългосрочната мотивация и академичната мотивация сочат, че най-силна е взаимовръзката между тях в групата на мъжете студенти (фиг. 7).
- Получените резултати от сравнението на дългосрочната мотивация на студентите от двата пола показва статистически незначим резултат Sig. (2-tailed) 0.828/0.829, означаващ липса на значимо различие между групата на жените-студенти и групата на мъжете студенти в дългосрочната им мотивация (Д.М.) (табл. 2).
- Получените резултати от сравнението на академичната мотивация на студентите от двата пола показва статистически значим резултат Sig. (2-tailed) 0.000, означаващ наличие на разлика между групата на жените студенти и групата на мъжете студенти в академичната им мотивация (Ак.М.) (табл. 2).
- Получените резултати от сравнението на академичната мотивация на студентите и на дългосрочната мотивация на студентите, показва статистически значим резултат, означаващ наличие на значима разлика между академичната им мотивация и дългосрочната им мотивация (1. Д.М.& Ак.М.) (табл. 3).
- Получените резултати от сравнението на академичната мотивация и на дългосрочната мотивация в групата на мъжете студенти, показва статистически значим резултат, означаващ наличие на разлика между академичната им мотивация и дългосрочната им мотивация (2. Д.М. М & Ак.М.М) (табл. 3).
- Получените резултати от сравнението на академичната мотивация и на дългосрочната мотивация в групата на жените студенти показва статистически значим резултат, означаващ наличие на разлика между академичната им мотивация и дългосрочната им мотивация (3. Д.М. Ж & Ак.М.Ж) (табл. 3).
- Получените резултати от регресионния анализ сочат, че дългосрочната мотивация влияе най-силно върху академичната мотивация на студентите от УНСС със

Таблица 2. Сравнение по пол на академичната мотивация (Ак.М.) и на дългосрочната мотивация (Д.М.) на студентите от УНСС

Характеристики	Значимост
Ак.М.	0.000/0.000
Д.М.	0.828/0.829

Таблица 3. Сравнение на дългосрочната мотивация и академичната мотивация на студентите от УНСС

Сравнителни характеристики	Средна	Стандартно отклонение	Стандартна грешка	Значимост
1. Д.М. & Ак.М.	28.7060	9.47958	0.24419	0.000
2. Д.М.М & Ак.М.М	29.5120	9.18297	0.36673	0.000
3. Д.М.Ж & Ак.М.Ж	28.1318	9.64870	0.32526	0.000

субективното преживяване на активен интерес към случващото се, с яснотата и привлекателността на целите и със субективното преживяване за лично благополучие (табл. 4).

- Получените резултати от регресионния анализ сочат, че академичната мотивация влияе най-силно върху дългосрочната мотивация на студентите от УНСС с мотивираното активно отношение и интерес към учебния процес, със стремежа към търсене на повече и допълнителна информация и със стремежа към постигане на трайни знания (табл. 5).

следните изводи и констатации, свързани с потвърждаването на основната и на работните хипотези:

- Потвърди се основната хипотезата, че академичната мотивация и дългосрочната мотивация на студентите са променливи характеристики, развити на сравнително добро – преобладаващо средно равнище, които са статистически значимо взаимосвързани.
- Потвърди се хипотезата, че дългосрочната мотивация и академична мотивация на студентите със свои аспекти си влияят.

Таблица 4. Регресионен анализ на аспектите на дългосрочната мотивация (Д.М.) със статистически значимо влияние върху академичната мотивация (Ак.М.) на студентите от УНСС

Брой изследвани лица	Корелационен коефициент	Значимост	Аспекти на Д.М.	Регресионен коефициент	Значимост
1507	0.327	0.000	Субективно преживяване на активен интерес към случващото се	0.127 0.094 0.055	0.000 0.001 0.036
			Яснота и привлекателност на целите	0.120	0.000
			Субективно преживяване за лично благополучие	0.071 0.056	0.011 0.041

Таблица 5. Регресионен анализ на аспектите на академичната мотивация (Ак.М.) със статистически значимо влияние върху дългосрочната мотивация (Д.М.) на студентите от УНСС

Брой изследвани лица	Корелационен коефициент	Значимост	Аспекти на Д.М.	Регресионен коефициент	Значимост
1507	0.389	0.000	Субективно преживяване на активен интерес към случващото се	0.230 0.087	0.000 0.001
			Яснота и привлекателност на целите	0.102 0.100	0.000 0.001
			Субективно преживяване за лично благополучие	0.093	0.002

Изводи от постигнатите резултати

Анализът на резултатите от проведеното емпирично изследване на студентите от УНСС позволи да се направят

- Потвърди се хипотезата, че съществува статистически значимо различие по пол в академичната мотивация при изследваните студенти и не се потвърди хипотезата, че съществува статистически значимо различие по пол в дълго-

Статии

срочната мотивация при изследваните студенти.

- Съществува статистически значимо различие между академичната мотивация и дългосрочната мотивация на изследваните студенти, както и на изследваните по групи студенти – групата на мъжете студенти и групата на жените студенти.

Обобщения и препоръки

- Дългосрочната мотивация и академичната мотивация на студентите от УНСС следва да се разглеждат като взаимосвързани.
- Повишаването на дългосрочната мотивация на студентите следва да се разглежда като възможен показател и за засилване на тяхната академична мотивация.
- Следва да се очаква, че със засилването на академичната мотивация на студентите ще се повиши и дългосрочната им мотивация.
- С оглед потребностите за многостранност на предстоящата професионална и социална реализация на студентите от УНСС установените влияния на редица компоненти на дългосрочната мотивация върху академичната мотивация, както и установените влияния на редица компоненти на академичната мотивация върху дългосрочната мотивация, следва да се отчитат с цел по-доброто управление на процеса на формирането и развитието на бъдещите висшисти по време на обучението им в университета.
- Установените различия в развитието и взаимовръзките на академичната мотивация на студентите и дългосрочната им мотивация следва да бъдат ориентир за последващи проучвания и известни промени в подготовката им като бъдещи кадри с висша квалификация.
- Различията в академичната мотивация между групата на мъжете студенти и групата на жените студенти от УНСС дава основание да се мисли за разкриване и преодоляване на причините, които най-силно обуславят различията между двата пола във връзка с академичната мотивация.
- Съществуващото различие в академичната мотивация между изследваните бъдещи висшисти показва, че подготовката на всички професионалисти с висша квалификация следва да се реализира и при еднакви условия, и с еднаква сила и отговорност.
- Съществуващото значимо различие между академичната мотивация и дългосрочната мотивация на студентите от УНСС дава основание да се мисли за разкриване на причините, които най-силно го обуславят, и може да е показателно за следващи проекции на подготовката на бъдещите висшисти по време на обучението им в университета.

Заклучение

Проведеното изследване на взаимовръзката между дългосрочната мотивация и академичната мотивация на студентите от УНСС установи значимо различие между академичната мотивация и дългосрочната мотивация на студентите и наличие на статистически значима взаимовръзка между тях. Установи се също, че съществува значимо различие по пол в академичната мотивация на студентите от университета.

Получените от изследването емпирични данни показват, че може да се мисли, че съществуват специфики в условията на университета, които водят до установените статистически значими различия както между академичната мотивация и дългосрочната мотивация на студентите, така и в академичната мотивация и академич-

Статии

ните изяви на студентите от двата пола, обучаващи се в него. Именно тези специфики е необходимо да бъдат изследвани и променени в полза на академичното развитие, стимулиране и реализиране, на академичната активност на студентите и от двата пола, отнесени към дългосрочните им цели, към перспективите им в дългосрочен план, с оглед трайно и дългосрочно повишаване на тяхната образованост и конкурентоспособност като бъдещи висшестни – в отговор на успешната продуктова политика на университета. Това, както и отчитането на влиянието на редица компоненти на дългосрочната мотивация на студентите върху академичната им мотивация и на влиянието на аспектите на тяхната академична мотивация върху дългосрочната им мотивация, предполага и утвърждава необходимостта от проучвания и промени във всичко, което би довело до разчупване на съществуващите образователни стереотипи и модели и подмяната им с нови, по-ефективни, осигуряващи въвличането на студентите от двата пола в процеса на обучение като активна, творчески проявяваща се, академично и дългосрочно мотивирана страна в него. Заедно с посоченото е необходимо в центъра на образователния процес да се постави наравно със стимулирането на академичната мотивация на студентите и стимулирането на дългосрочната им мотивация, обучението им във формиране на дългосрочни цели, перспективно мислене и поведение, което предполага моделиране на подход, включващ нови моменти и същевременно опит като достигнати вече знания и постижения. Надяваме се, че постигнатото в представеното тук изследване има значение и е скромно принос в това отношение.

Литература

1. Асеев, В., 1976, Мотивация поведения и формирования личности, М.

Академичната мотивация на студентите

2. Величков, А., М. Рагославова, 2005, Методи за психодиагностика, С.
3. Ковальов, В., 1988, Мотивы поведения и деятельности, М.
4. Леонтьев, А.Н., 1966, Потребности, мотивы, сознание., Доклад на XVIII международном психологическом конгресе, М.
5. Маркова, А., 1979, Проблема формирования мотивации учебной деятельности – Советская педагогика, 11.
6. Маркова, А., 1980, Пути исследования мотивации учебной деятельности школьников – Вопросы психологии, 5.
7. Михайл, Г., 1983, Принципи на кибернетичната психология, С.
8. Никова, Д., 2011, Иновационната активност на студентите /мотивация и личностни измерения/, С.
9. Обуховски, К., 1981, Психология на човешките стремежи, С.
10. Петков, А., 1987, Личност и психична адаптация, С.
11. Томашевски, Т., 1989, Основни идеи на съвременната психология, С.
12. Diener, E., Fujita, F., 1995, Resources, Personal Strivings, And Subjective Well-Being: A Nomothetic And Idiographic Approach, Journal of Personality and Social Psychology, 68.
13. Emmons, R., 1986, Personal Strivings: An Approach to Personality and Subjective Well-Being, Journal of Personality and Social Psychology, 51.
14. Evans, G.M., 1988, Organizational Behavior: The Central Role of Motivation, Journal of Management.
15. Hall, C., G. Lidrey, 1978, Theories of Personality, N.Y.
16. Hamel, G., C. Prahalad, 1995, Something for the Future.
17. Mitchell, T.R., 1982, Motivation: New Direction for Theory, Research and Practice, Academy of Management Review.
18. Nyttin, J., 1980, Theorie de la motivation humaine. Presses Universitaire de France. P.